

Jaroslav Masopust (nar. 1929)

Dne 28. ledna 1929 se v Liberci ve znamení Vodnáře narodil Jaroslav Masopust, budoucí věhlasný učitel klinické biochemie a patobiochemie – oborů, které vysvětlují metabolismus lidského organismu a jeho změny v nemoci. Maturoval na gymnáziu v Děčíně roku 1948 a pak následovala studia na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové, kde od roku 1950 pracoval jako asistent v Ústavu pro lékařskou chemii. Studium lékařství dokončil v roce 1953 v Plzni a promoci v pražském Karolinu Univerzity Karlovy 28. listopadu téhož roku uzavřel hlavní kapitolu příprav na své budoucí poslání. Plzeňské lékařské fakultě zůstal věrný ještě tři roky jako odborný asistent Ústavu pro lékařskou chemii. Avšak již následující rok 1957 počíná svou magickou sedmičkou profesionální osud budoucího mimořádně respektovaného univerzitního profesora klinické biochemie: v roce 1957 úspěšně složil atestaci z laboratorních vyšetřovacích metod, po deseti letech (v roce 1967) se stává docentem na Fakultě dětského lékařství a přesně dvacet let poté (v roce 1987) byl jmenován profesorem pro obor klinické biochemie na téže fakultě Univerzity Karlovy. Profesor Masopust zosobňuje tvůrčí činnost, je nezávislý, netrvá na tradicích a konvencích. V letech 1961–1997 byl vedoucím oddělení klinické biochemie dětské fakultní nemocnice a Fakultní nemocnice v Motole, a navíc byl také přednostou Ústavu klinické biochemie a patobiochemie 2. lékařské fakulty, který založil a vybudoval. Svě roli učitele a vědce dostal pan profesor například trojici

významných prací: *Sérové bílkoviny u dětí za vývoje a v průběhu nemoci*, *Fyziologie a patologie fetoproteinu*, *Požadování a hodnocení biochemických vyšetření* (1. a 2. díl). Fenomenální je však také trojice učebnic *Patobiochemie orgánů*, *Patobiochemie metabolických drah* a *Patobiochemie buňky*. Celých sedm let (1990 až 1997) byl proděkanem 2. LF UK. K vlohám vědeckým a pedagogickým dostal další cenné vlohy – smysl pro všelidskou rovnost a respekt pro každou odlišnost. Je znám tím, že se mu z duše přičítá každý útlak, že nikomu nevnučuje svou vůli, ale naopak předkládá důsledně svůj vlastní názor. Nechce vládnout, touží pouze poučit. Zdá se také, jako by byl mentálně dalekozraký. Jeho slavná vizionářská triáda sestává z představy uplatnění biochemických automatických analyzátorů, počítačů a počítačových sítí a molekulární DNA diagnostiky, o které s nadšením říká, že je to metoda třetího tisíciletí. Tuto vizi formuloval před více než 30 lety. To je práce. Ovšem nesmíme zapomenout na druhou stranu života – odpočinek. Pan profesor Masopust je také proslaven jako výborný a neúnavný tanečník, ctitel umění a žen a milovník cestování. Na cestách jej věrně doprovází jeho paní. Jeho osobnost je příslibem do budoucnosti, že člověk bude jednou svobodný. Profesor Masopust je pověstný svou velkorysostí. Vidí dál než druzí a svým sněním posouvá náš obzor.

Prof. MUDr. Richard Průša, CSc.

Mé životní setkání s prof. MUDr. Jaroslavem Masopustem, DrSc.

Mám pocit, že z velikánů oboru jsem prof. Masopusta začal vnímat o něco později než třeba prof. Homolku (u atestace určitě nezapomenutelný), prof. Maška (vedoucí katedry v době, kdy jsem atestoval), prof. Kazdu (byl velmi blízkým přítelem mého primáře MUDr. Nejedlého) nebo prof. Engliše (toho zkrátka nelze nevnímat). Mé první blízké kontakty s prof. Masopustem začaly na jaře roku 1990, kdy jsme se stali členy nově zvoleného výboru ČSKB. Tím také asi došlo k tomu, že mě prof. Masopust dovedl v roce 1996 k výuce patobiochemie a klinické biochemie mediků na Ústavu patobiochemie a klinické biochemie 2. LF UK v Motole. Pan profesor do způsobu výuky mnoho nezasahoval, bylo totiž možné jeho přístup a představy pochopit z rozhovorů a jeho osobního pohledu na vzdělávání, jak ho asi každý známe. On nikdy nepoučuje: když přednáší, dostane vás dovnitř problému; když se ptá, učí sebe nebo případně i dotazovaného, ale způsobem, který bych nazval laskavým. I když už později nebyl přednostou ústavu, po přednášce medikům jsem většinou klepal na dveře jeho pracovny a pak jsme si povídali – většinou o práci. Není člověkem, který by „nadával na poměry“. Má svou cestu, svůj přístup, své odhodlání sdělit ostatním to, co na své neúnavné cestě za pochopením souvislostí potkal.

Pro mě osobně je prof. Masopust člověkem, který utvářel můj profesní rozvoj. Zatímco ke kandidatuře mi dal impuls prof. Mašek a prim. Nejedlý, k habilitaci a profesuře mě dovedli především prof. Masopust s prof. Englišem. Někdy zkrátka potřebujete impuls a podporu od lidí, kteří jsou vám blízcí a od kterých to přijmout můžete. Pan profesor jako člověk i jako proděkan 2. lékařské fakulty si ani své fakultní zkušenosti nikdy nenechává pro sebe; byl mi učitelem i v tom, co bych nazval technikou vstupu na akademickou půdu. S Richardem Průšou jsme dva jeho poslední profesori, kteří mu vděčí za svou kariéru.

Jsem rád, že mně redakce oslovila, abych o Jaroslavovi napsal těchto několik řádek. Je to málo na takovou osobnost, navíc se některé věci nedají sdělit – jak už to většinou bývá u lidí, které máte rádi. Setkání s ním mi určitě obohatilo a změnilo život, během let jsem dostal odvahu svěfovat se mu i s jinými než čistě pracovními problémy. Jeho postoje jsou inspirativní, jeho život nelze nazvat jinak než plným. Protože na slavnostním setkání u příležitosti jeho osmdesátých narozenin bude řečeno mnoho dalšího jinými a povolanějšími ústy, prozradím to, co jsem Jaroslavovi napsal do pamětní knížky, kterou dostane na svých narozeninách. Snad se nebude zlobit, že si to přečtou i ostatní.

*Milý Jaroslave,
v životě člověk potká mnoho přátel, vzorů hodných
následování, kolegů a spolupracovníků. Málokdy ale
člověk potká ryzí bytosti, naplněné dobrem, serióz-
ností, inteligencí i pokorou, láskou k životu i ke svému
okolí.*

*V Tobě jsem ale navíc našel ještě jeden lidský
rozměr – staral ses o mě (a takových v mé profesní
kariéře mnoho nebylo – původně jsem ty tři další chtěl
vyjmenovat, ale nakonec to nechávám obestřené
tajemstvím), pomáhal mi a já to (s určitou pýchou ale
i vděčností) přijímal.*

*Je totiž neuvěřitelně stimulující právě od Tebe při-
jmout pomoc a radu, je zavazující být Tvým kolegou a*

*přítelem, nezklamat Tě a snažit se dělat to, co Ti udělá
radost. A je strašně fajn číst Tvá vánoční a novoroční
přání – i to je důležité, zamyslet se nad tím, co sdělují
lidé, kterých si vážíme.*

*K tak kulatému jubileu se sejdou jistě různá přání,
ale já bych Ti chtěl hlavně poděkovat. Za sebe i za
ostatní, kterým se nedostalo cti poděkování a přání
v této podobě, za ty, kteří Ti nemohli gratulaci vyslovit
osobně, i za ty, kteří (jistě neradi) zapomněli. Milý
Jaroslave, celý život jsi žil jaksi opožděně za svým
kalendářním věkem. Přeji Ti mnoho dalších „zpoždě-
ných“ let.*

Tvůj Tonda Jabor

Masopust v masopustu

Co je masopust?

Anglicky carnaval, italsky carnevale, rusky masljanica.

Carnevale v překladu znamená „sbohem maso“.

Oslava masopustu znamená karnevaly, maškary,
pohřbívání basy atd.

Oslavy probíhají od nepaměti.

Začátek masopustu je na Tři krále, konec na Popeleční
středu, vrcholem jsou tři poslední dny, kdy je nejrušněji
(ostatky, fašang).

Nejlepší kniha o masopustu: Emmanuel Lodurie le Roy
– Masopust v Romansu.

Kdo je Masopust?

Narozený v době masopustu.

Zaměstnáním profesor patobiochemie a klinické bio-
chemie.

Posláním jeden z otců zakladatelů oboru.

Začátek Masopusta 28. 1. 1929, vrchol Masopusta
– posledních 50 let.

A nakonec přejeme spokojenost, klid a lásku.

Nejlepší kniha Masopusta: všechny, vždy inspirující.

Milý Jaroslave, máme Tě rádi.

*Za redakci časopisu
Bedřich Friedecký a Jaroslava Vávrová*